

253541

Seat No. _____

Second Year B. A. Examination

April / May – 2003

Sanskrit (Subsidiary) : Paper – III

(१) अभिज्ञान शाकुन्तल (२) गंगालहरी

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

१ (अ) नीचेनाभांथी गमे ते ऋषि श्लोकोनो अनुवाद करो : १२
1 (a) Translate any **three** verses from the following : 12

- (१) यदालोके सूक्ष्मं व्रजति सहसा तद्विपुलतां
यदद्धा विच्छिन्नं भवति कृतसन्धानमिव तत् ।
प्रकृत्या यद् वक्रं तदपि समरेखं नयनयो-
र्न मे दूरं किञ्चित् क्षणमपि न पार्श्वे रथजवात् ॥
- (२) अध्याक्रान्ता वसतिरमुनाप्याश्रमे सर्वभोग्ये
रक्षायोगादयमपि तपः प्रत्यहं संचिन्तेति ।
अस्यापि द्यां स्पृशति वशिनश्चारण द्वन्द्वगीतः
पुण्यः शब्दो मुनिरिति मुहुः केवलं राजपूर्वः ॥
- (३) तस्याः पुष्पमयी शरीरलुलिता शय्या शिलायामियं
क्लान्तो मन्मथलेख एष नलिनीपत्रे नखैरर्पितः ।
हस्ताद् भ्रष्टमिदं बिसाभरणमित्यासज्यमानेक्षणो
निर्गन्तुं सहसा न वेतसगृहाच्छकनोमि शून्यादपि ॥
- (४) अस्मान् साधु विचिन्त्य संयमधनानुच्चैः कुलं चात्मन-
स्त्वय्यस्याः कथमप्यबान्धवकृतां स्नेहप्रवृत्तिं च ताम् ।
सामान्यप्रतिपत्तिपूर्वकमियं दारेषु दृश्या त्वया
भाग्यायत्तमतः परं न खलु तद् वाच्यं वधुबन्धुभिः ॥
- (५) किं तावद् व्रतिनामुपोढतपसां विध्वैस्तपो दूषितं
धर्मारण्यचरेषु फेनचिदुत् प्राणिष्वसच्चेष्टितम् ।
आहोश्चित् प्रसवो ममापचरितैर्विष्टम्भितो वीरुधा-
मित्यारुढबहुप्रतर्कमपरिच्छेदाकुलं मे मनः ॥
- (६) प्राणानामनिलेन वृत्तिरुचिता सत्कल्पवृक्षे वने
तोये काञ्चनपदमरेणुकपिशे धर्माभिषेकक्रिया ।
ध्यानं रत्नशिलांतलेषु विबुधस्त्रीसंनिधौ संयमो
यत् काङ्क्षन्ति तपोभिरन्यमुनयस्तस्मिंस्तपस्यन्त्यमी ॥

- १ (ब) नीथेनाभांथी गढे ते त्रश ससंदर्ब सडशओ : ॢ
- 1 (b) Explain with reference to the context any **three** from the following : 8
- (१) डवितव्यानां द्वाराणि डवन्ति सर्वत्र ।
- (२) त्रिशंकुरिवान्तराले तिष्ठ
- (३) कोऽन्यो हुतवहादग्धुं ड्रडविष्यति ।
- (ॡ) उपडन्ना हि दारेषु ड्रडुता सर्वतोडुखी ।
- (ॡ) ँष विवादं ँव ड्रत्याडडती ।
- २ नीथेनाभांथी कोँष डश डे विषे सडीक्षात्मक नोंड लडो : २०
- 2 Write critical notes on any **two** from the following : 20
- (१) कश्वनी अनुडस्थितिनुं नाटकीड डडत्व
- (1) Drametic importance of the absence of *Kanva*
- (२) डुत्रडिण्डडालनड्रतः
- (३) शाकुन्तलडं वीटीनुं डडत्व
- (3) The importance of Ring in *Shakuntal*
- (ॡ) धनडित्रड्रसंगः ।
- ३ कलिदासनी शैली डर्यो. २०
- 3 Discuss the style of *Kalidasa*. 20
- अथवा / OR
- ३ शकुन्तलानुं डात्रालेडन करो. २०
- 3 Write a character-sketch of *Shakuntala*. 20
- ॡ नीथेनाभांथी गढे ते त्रश श्लोकोनो अनुवाड करो : १ॡ
- 4 Translate any **three** verses from the following : 15
- (१) अपि ड्राज्यं राज्यं तृणडिव डरित्यज्य सहसा
विलोलद्वानीरं तव जननी तीरं श्रितवताडु ।
सुधातः स्वादीडसलिलडरडतृडि डिडतां
जनानाडानन्दः डरिहसति निर्वाणडदवीडु ॥
- (२) विनिंघान्डुतैरडि च डरिहर्याणि डतितै-
रवाच्यानि व्रात्यैः सडुलकडडपास्यानि डिशुनैः ।
हरन्ती लोकानाडनवरतडेनांसि कियतां
कदाड्यश्रान्ता त्वं जगति डुनरेका विजडसे ॥

- (३) विलीनो वै वैवरचतनगर कोलाहलभरो
गता दूतादूरं क्वचिदपि परेतान मृगयितुम् ।
विभानानां वातो यिदलयति वीथीर्दिविषदां
कथा ते कल्याणि यदवधि महीमण्डलमगात् ॥
- (४) यजन्त्येके दवान्कठिनतरसेवांस्तदपरे
वितानव्यासकता यमनियमरक्ताः कतिपये ।
अहं तु त्वन्नामस्मरकृतकामस्त्रिपयगे
जगज्जालं जाने जननि तृणजालेन सदृशन् ॥
- (५) मन्त्रैर्मीलितमौषधैर्मुकुलितं त्रस्तं सुराणां गणैः
स्त्रस्तं सान्द्रसुधारसैर्विदलितं गारुत्मतैर्ग्रावभिः ।
वीचिक्षालितकालियाहितपदे रचर्लोककल्लोलिनि
त्वं तापं तिरायाधुना मम भवज्वालावलीढात्मनः ॥

५ नीयेनामांथी कोष्ठे पशु भे विषे टूंकनोधे लभो : २५
5 Write short notes on any **two** of the following : 25

- (१) जगन्नाथनी दर्पोक्तिओ.
(1) Egonistic expressions of *Jagannath*
- (२) 'गंगालहरी' स्तोत्रकाव्य तरीके
(2) गंगालहरी as a prayer poem
- (३) जगन्नाथनी कृतिओ.
(3) Works of जगन्नाथ.